

Sprawozdanie z seminarium (on-line) pt.: Partycypacja młodzieży – międzynarodowe i polskie inspiracje

W dniu 10 stycznia br. odbyło się seminarium (on-line) pt. [Partycypacja młodzieży – międzynarodowe i polskie inspiracje](#), zorganizowane przez [Polski Instytut Praw Człowieka i Biznesu \(PIHRB\)](#) we współpracy z [Uniwersytetem Islandzkim](#), [Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń \(WCIES\)](#) oraz [Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji \(FRSE\)](#). Seminarium zostało objęte patronatem przez [Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego](#).

Punktem wyjścia do dyskusji podczas seminarium było stwierdzenie, że przygotowanie młodzieży do społecznej i obywatelskiej partycypacji poprzez stworzenie jej odpowiedniej przestrzeni i adekwatnych narzędzi uczestnictwa w życiu szkoły, społeczności lokalnej, itd. ma nie tylko walor perspektywiczny – wychowanie zaangażowanego społeczeństwa obywatelskiego, lecz przede wszystkim umożliwia ono kształtowanie rzeczywistości, dla której punktem odniesienia są potrzeby i aspiracje młodych ludzi oraz ich samorozwój, bycie tu i teraz na zasadach i warunkach, które są przyjazne wszystkim.

Podczas seminarium [prof. Salvör Nordal](#) - Rzeczniczka Praw Dziecka - z Uniwersytetu Islandzkiego oraz [dr Urszula Markowska-Manista](#) z Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego zaprezentowały międzynarodowe i polskie dobre praktyki w zakresie partycypacji dzieci i młodzieży. Miały one stanowić inspirację do własnych działań uczestników i uczestniczek seminarium w pracy, współpracy i kontaktach z młodzieżą, pozwalając im tworzyć inkluzywny i przyjazny świat.

[Seminarium składało się](#) z prezentacji ekspertek i następującej po niej sesji pytań. Każda z dwóch 15-minutowych prezentacji zakończona była tezą, która stanowiła punkt wyjścia do dyskusji podczas stolików eksperckich – kolejnego punktu programu. I tak wystąpienie prof. Salvör Nordal pt.: **Udział dzieci w procesie podejmowania decyzji** podsumowane było przez następujące stwierdzenia: „*Włączanie dzieci do konsultacji jest zawsze cenne. W ten sposób możemy nie tylko wypracować najlepsze możliwe praktyki ale również codziennie uczyć się od dzieci. Dzięki temu mamy lepszy wgląd w ich życie i w rezultacie podejmujemy lepsze, z ich punktu widzenia, decyzje. Dorośli muszą to zrozumieć.*” Z kolei konkluzją prelekcji dr Urszuli Markowskiej-Manista pt.: **Od wspierania praw do partycypacji – na przykładzie projektu "PARTICIPA"** było stwierdzenie, iż „*nie ma partycypacji młodzieży bez zmiany paradygmatu funkcjonowania dorosłych.*” Jego dopełnieniem było pytanie: „*Jak to zrobić?*”

Organizator:

Polski Instytut
Praw Człowieka
i Biznesu

Partnerzy:

UNIVERSITY OF ICELAND

Patronat:

Podczas stolików eksperckich, realizowanych w dwóch równoległych grupach, dyskutowano a także wymieniano się dobrymi praktykami. Aby wszyscy mieli możliwość zapoznania się kluczowymi punktami obu dyskusji i wnioskami z nich wypływającymi, prace te podsumowano następnie na wspólnym forum.

W gronie 43 osób uczestniczących w semianrium znaleźli się 1) nauczyciele/ nauczycielki, instruktorzy/ instruktorki, trenerzy/ trenerki; 2) przedstawiciele/ przedstawicielki instytucji i organizacji działających z młodzieżą i na jej rzecz; 3) przedstawiciele/ przedstawicielki instytucji i organizacji nakierowanych na edukację i rozwój osób pracujących z młodzieżą i na jej rzecz; 4) osoby reprezentujące samorządy współpracujące np. z radami młodzieży; 5) osoby zainteresowane zagadnieniem partycypacji młodzieży i/ lub szerzej prawami człowieka, a także ośmioosobowy zespół organizacyjny. Różnorodność zgromadzonych na seminarium osób zaowocowała ciekawymi i inspirującymi pytaniami i dyskusjami. Niestety, ze względu na rzeczywistość w jakiej przyszło nam obecnie działać, wiele uwag i konkluzji miało charakter pesymistyczny. Do nich należały m.in.

- brak odpowiedniego przygotowania i motywacji dorosłych (oraz tworzonych przez nich instytucji) do zrozumienia czym w istocie jest partycypacja dzieci i młodzieży, uznania jej wagi i stworzenia odpowiednich mechanizmów i narzędzi;
- Adultyzm w relacjach dorośli – młodzi;
- Trudny kontekst społeczno-polityczny i pandemiczny;
- Poczucie bycia wykorzystanymi u młodych, oparte o pozory konsultowania (lub wręcz jego brak) kluczowych obszarów i zagadnień dla ich życia i funkcjonowania. Brak poczucia sprawczości u młodych.

Na koniec przedstawicielka Polskiego Instytutu Praw Człowieka i Biznesu (PIHRB), Aleksandra Wardak, zaprezentowała osobom uczestniczącym formułę nowego modelu dialogu społecznego – deliberaterii – jako narzędzia partycypacji społecznej, wskazując w jaki sposób można ją wykorzystać w działaniach różnych grup odbiorców seminarium z młodzieżą. Podstawę prezentacji stanowiła e-publikacja: [Faracik, B., Wardak, A. \(red.\). \(2021\). "#deliberateria: przestrzeń do dialogu. Studium przypadku", PHIRB RS 2/2021, Częstochowa: Polski Instytut Praw Człowieka i Biznesu \(PIHRB\).](#)

Celem seminarium był: 1) Wzrost wiedzy i świadomości w zakresie tworzenia przestrzeni przyjaznej partycypacji młodzieży; 2) Zainspirowanie międzynarodowymi oraz polskimi dobrymi praktykami (w zakresie partycypacji młodzieży) do działań w ramach własnej praktyki zawodowej i aktywności społecznej, 3) Zapoznanie z nowym modelem dialogu społecznego – deliberaterią – jako potencjalnym narzędziem partycypacji młodzieżowej. Zostały one osiągnięte dzięki wymienionym powyżej działaniom, jak również wymianie wiedzy na czacie oraz wysłaniu materiałów merytorycznych po spotkaniu przez jego organizatorów.

Ponadto, organizatorom zależało także na umożliwieniu wymiany kontaktów między uczestnikami i uczestniczkami seminarium, zainteresowanymi sieciowaniem po to, by umożliwić im komunikację i ewentualną współpracę. Do 10 osób, które poprzez wypełnienie ankiety zgodziły się na udostępnienie swoich danych, zostały wysłane dane kontaktowe zebrane za jej pomocą.

Na koniec, miast suchego podsumowania seminarium, warto zacytować słowa dr Urszuli Markowskiej Manista odpowiadające na pytanie: *Dlaczego partycypacja dzieci/młodzieży jest ważna?*: **„Partycypacja dzieci ma kluczowe znaczenie dla rozwoju kultury praw człowieka, demokracji i praworządności. Dlatego aktywna partycypacja młodych ludzi w życiu społecznym oraz podejmowanie przez nich decyzji musi być chroniona i wspierana od najmłodszych lat. Mimo, że prawo dzieci do partycypacji ma kluczowe znaczenie dla jakości edukacji i badań o edukacji oraz praw dzieci w edukacji, jego wdrażanie pozostaje wyzwaniem.”**

Oraz przypomnieć konkluzję z prezentacji prof. prof. Salvör Nordal: **„Włączanie dzieci do konsultacji jest zawsze cenne. W ten sposób możemy nie tylko wypracować najlepsze możliwe praktyki ale również codziennie uczyć się od dzieci. Dzięki temu mamy lepszy wgląd w ich życie i w rezultacie podejmujemy lepsze, z ich punktu widzenia, decyzje. Dorośli muszą to zrozumieć.”** (Podkreślenia własne).

Opracowała: Aleksandra Wardak (PIHRB)